

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

«НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

Матеріали науково-практичної
конференції з міжнародною участю

28 березня 2024 року

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

4. Case Reports, Case Series – From Clinical Practice to Evidence-Based Medicine in Graduate Medical Education [Electronic resource] / Jerry W. Sayre [et al.] // *Cureus*. – 2017. – Mode of access: <https://doi.org/10.7759/cureus.1546> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
5. Cavanagh A., Vanstone M., Ritz S. Problems of problem-based learning: Towards transformative critical pedagogy in medical education // *Perspectives on medical education*. – 2019. – T. 8, №. 1. – C. 38-42.
6. Clinci D. A. Case for Critical Pedagogy in Medical Education // *Analele Universității Ovidius din Constanța. Seria Filologie*. – 2023. – T. 34, №. 1. – C. 168-182.
7. Clinical outcomes and associated factors in the treatment of peri - implant mucositis, combining mechanical debridement and prosthesis modification. A 30 - month follow up prospective case series [Electronic resource] / Beatriz de Tapia [et al.] // *Journal of Clinical Periodontology*. – 2022. – Mode of access: <https://doi.org/10.1111/jcpe.13711> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
8. Difficulties in Diagnosis of Sialolithiasis: A Case Series [Electronic resource] / Svitlana Veniaminivna Kolomiets [et al.] // *The Bulletin of Tokyo Dental College*. – 2018. – Vol. 59, no. 1. – P. 53–58. – Mode of access: <https://doi.org/10.2209/tdcpublication.2017-0013> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
9. Edwards R. Competence-based education and the limitations of critique // *International Journal of training research*. – 2016. – T. 14, №. 3. – C. 244-255.
10. Guidelines for reporting the quality of clinical case reports in Endodontics: a development protocol [Electronic resource] / V. Nagendrababu [et al.] // *International Endodontic Journal*. – 2019. – Vol. 52, no. 6. – P. 775–778. – Mode of access: <https://doi.org/10.1111/iej.13067> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
11. Lozano J. F. et al. Competencies in higher education: A critical analysis from the capabilities approach // *Journal of philosophy of education*. – 2012. – T. 46, №. 1. – C. 132-147.
12. Manca A. et al. Honoring medicine's social contract: A scoping review of critical consciousness in medical education // *Academic Medicine*. – 2020. – T. 95, №. 6. – C. 958-967.
13. Mann G., Willans J. "Monkey see, monkey do, that's not going to actually teach you": Becoming a self-directed learner in enabling mathematics units // *Student Success*. – 2020. – T. 11, №. 1. – C. 55-65.
14. Minimum intervention oral care management of early childhood caries: a 17-year follow-up case report / D.S. Wambier, A.C.R. Chibinski, L.M. Wambier [et al.] // *Eur. J. Paediatr. Dent.* – 2023. – No1. – P. 20-29.
15. Najjar T. A. A 78-Year-Old Man With a Lingual Ulcerative Lesion [Electronic resource] / Talib A. Najjar, Prabhjot Singh // *Medscape*. – Mode of access: https://reference.medscape.com/viewarticle/866408_2 (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
16. Toretzky J. A. An 11-Year-Old Girl With Facial Swelling and Leg Pain [Electronic resource] / J. A. Toretzky, S. Zöllner // *Medscape*. – Mode of access: <https://reference.medscape.com/viewarticle/835742> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
17. Torres-Duque C. A. Case series: an essential study design to build knowledge and pose hypotheses for rare and new diseases [Electronic resource] / Carlos Arturo Torres-Duque, Cecilia Maria Patino, Juliana Carvalho Ferreira // *Jornal Brasileiro de Pneumologia*. – 2020. – Vol. 46, no. 4. – P. e20200389-e20200389. – Mode of access: <https://doi.org/10.36416/1806-3756/e20200389> (date of access: 12.11.2023). – Title from screen.
18. Verkhatsky A. How Do We Clean Up the Scientific Record? [Electronic resource] / Alexei Verkhatsky, Ole H. Petersen // *Function*. – 2023. – Vol. 4, no. 6. – Mode of access: <https://doi.org/10.1093/function/zqad055> (date of access: 13.11.2023). – Title from screen.

СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ» ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ»

Юдіна К.Є., Міщенко І.В., Коковська О.В.

Полтавський державний медичний університет

Особливої уваги потребує визначення структури компетентностей. У досвіді певних країн, які впроваджують дану концепцію в зміст освіти, можна спостерігати тенденції розробки певної ієрархії компетентностей на різних рівнях змісту.

Ключові слова: компетентності, компетентнісний підхід, фармація.

Determining the structure of competencies requires special attention. In the experience of certain countries that introduce this concept into the content of education, one can observe the tendencies of developing a certain hierarchy of competencies at different levels of content.

Keywords: competences, competence approach, pharmacy.

Специфіка підготовки майбутніх фахівців у сучасних умовах вимагає відмови від уніфікованого підходу. У зв'язку з цим перед ЗВО стоїть завдання зміни парадигми підготовки здобувачів освіти з урахуванням перспективних напрямів модернізації професійної підготовки відповідно до вітчизняних і європейських стандартів, тенденції інтеграції в європейський простір (Болонська угода) [3]. Ураховуючи недостатню кількість наукових джерел щодо визначення спеціальних компетентностей студентів-фармацевтів і спираючись на нормативну базу щодо процесу навчання студентів у медичних ЗВО України, зокрема на Галузевий стандарт вищої освіти, пропонується відповідний перелік спеціальних компетентностей студентів-фармацевтів. Відповідно до освітньо-професійної програми «Фармація» можна виділити такі спеціальні компетентності, що формуються під час вивчення дисципліни «Фізіологія»:

Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки й аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених, небезпечних інфекційних, вірусних і паразитарних захворювань, сприяння своєчасному виявленню й підтриманню

прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками і мікробіологічними особливостями.

Здатність здійснювати фармацевтичну розробку і брати участь у виробництві лікарських засобів природного й синтетичного походження в умовах фармацевтичних підприємств за вимогами Належної виробничої практики (GMP) [5].

Здатність розробляти й оцінювати методики контролю якості лікарських засобів природного і синтетичного походження, у тому числі активних фармацевтичних інгредієнтів, лікарської рослинної сировини і допоміжних речовин із використанням фізичних, хімічних, фізико-хімічних, біологічних, мікробіологічних і фармако-технологічних методів; проводити стандартизацію лікарських засобів згідно з чинними вимогами.

Вивчення теоретико-методологічних основ становлення професійної компетентності майбутніх фармацевтів під час їх підготовки у вищих медичних навчальних закладах України належить до значущих проблем, без урегулювання якої неможливо налагодити навчально-виховний процес у нинішніх обставинах. Це породжено впливом ряду аспектів, перш за все потребою перетворення вітчизняної системи освіти й наближення її до міжнародних стандартів, і потребує вирішення низки завдань. Особливо ефективність розв'язання вищевказаної проблеми обумовлюється якістю теоретичних і методологічних основ, визначенням концепції і тактики її виконання. Відповідно до цього виникає доцільність розробки концепції формування спеціальних компетентностей майбутніх фармацевтів як системи поглядів, що характеризує певний спосіб пояснення й розгляду явищ, що передбачає провідну ідею даного дослідження і його головні положення [1].

Відповідно до вищезазначених компетентностей можна виділити такі основні програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

Мати й застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків [2].

Формулювати, аргументувати, зрозуміло і конкретно доносити до фахівців і нефахівців, у тому числі до здобувачів вищої освіти інформацію, що базується на власних знаннях і професійному досвіді, основних тенденціях розвитку світової фармації та дотичних галузей.

Проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики і при виникненні спалахів небезпечних інфекційних, вірусних і паразитарних захворювань.

Розвивати здатність підтримувати достатню професійну компетентність шляхом навчання впродовж життя [4].

Вищевказані програмні результати навчання досягаються шляхом реалізації відповідних методів навчання:

методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань здобувачами вищої освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);

методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (практичні заняття, контрольні завдання);

методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;

пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами вищої освіти;

репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком [3];

метод проблемного викладу, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її розв'язує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання здобувачів вищої освіти полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання здобувачів вищої освіти на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;

частково-пошуковий, або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, здобувачі вищої освіти – гіпотезу;

дослідницький, сутність якого полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів вищої освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань [6].

Отже, визначення спеціальних компетентностей у студентів-фармацевтів засвідчує розвиток специфічної, відповідної, високої професійної діяльності майбутніх спеціалістів. Ключові, базові та спеціальні компетентності професіонала-фармацевта реалізуються при досягненні професійних цілей у різних контекстах, із застосуванням відповідного освітнього простору. Для підготовки високопрофесійних спеціалістів важливо усвідомлювати значущість розвитку й формування базових компетентностей у студентів-майбутніх фармацевтів і втілювати принципи компетентнісного підходу під час їх підготовки в ЗВО України.

Список використаної літератури

1. Гриньова М. Концепція формування базових компетентностей студентів-стоматологів у медичних ЗВО України / М. Гриньова, К. Юдіна // Витоки педагогічної майстерності. – 2020. – Вип. 26. – С. 52–56.
2. Професійна компетентність науково-педагогічного працівника як важлива складова якості вищої медичної освіти / О. В. Ковковська, І. В. Міщенко, Г. П. Павленко, К. Є. Юдіна // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 125–127.
3. Формування професійних компетенцій студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів як компонент якості освіти / К. Є. Юдіна, І. В. Міщенко, М. Ю. Жукова [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 258–259.
4. Юдіна К. Є. Базові компетентності та концепція їх формування у майбутніх стоматологів в медичних ВНЗ України / К. Є. Юдіна // Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22–23 жовтня 2020 р. / за заг. ред. проф. Пилипенка С. В. – Полтава : Астроя, 2020. – С. 136–138.
5. Юдіна К. Є. Визначення базових компетентностей студентів-стоматологів / К. Є. Юдіна // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць. – Полтава, 2020. – Вип. 25. – С. 236–240.
6. Юдіна К. Є. Психофізіологічний аспект дослідження пам'яті як показника успішності навчання студентів вищих навчальних закладів / К. Є. Юдіна // Inovacie vedy v oblasti sociologie, psychologie, politiky : medzinárodná vedecko-praktická konferencia, 10–11 marca 2017, Sládkovicovo, Slovenská republika. – Sládkovicovo, 2017. – С. 166–169.

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ <i>Шевченко О.М., Лещенко Т.О.</i>	285
ПЕРСПЕКТИВИ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ <i>Шепітько В.І., Стецук Є.В., Борута Н.В., Пелипенко Л.Б., Лисаченко О.Д., Вільхова О.В., Волошина О.В., Левченко О.А., Рудь М.В., Дубінін Д.С., Данилів О.Д.</i>	287
МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО УЧАСТІ В НАУКОВО-ДОСЛІДНІЙ РОБОТІ КАФЕДРИ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ <i>Шепітько В.І., Стецук Є.В., Борута Н.В., Пелипенко Л.Б., Вільхова О.В., Волошина О.В., Левченко О.А., Рудь М.В., Дубінін Д.С.</i>	289
КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>Шерстюк О.О., Каценко А.Л., Свінцицька Н.Л., Гринь В.Г., Білаш В.П., Максименко О.С., Устенко Р.Л., Пілюгін А.В.</i>	290
МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ РОЗДІЛУ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Шешукова О.В., Поліщук Т.В., Труфанова В.П., Максименко А.І., Мосієнко А.С., Бауман С.С., Казакова К.С.</i>	292
НАВЧАННЯ ЗА КЛІНІЧНИМИ ВИПАДКАМИ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Шинкевич В.І., Хміль Т.А., Удальцова К.О., Скрипнікова Т.П.</i>	294
СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФАРМАЦІЯ» ТА ЇХ ФОРМУВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗІОЛОГІЯ» <i>Юдіна К.Є., Міщенко І.В., Коковська О.В.</i>	296
СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ І ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ІЗ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ <i>Ярешко А.Г., Куліш М. В., Воробюхіна А. К.</i>	298
НАДМІРНА ВТОМЛЮВАНІСТЬ І КОГНІТИВНІ ПОРУШЕННЯ – ОСНОВНІ СИМПТОМИ ПОСТ-COVID-19-СИНДРОМУ: АНАЛІЗ ОПИТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДВОХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ М. ПОЛТАВИ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВЛАСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ) <i>Ярмола Т.І., Катеренчук І.П., Ткаченко Л.А., М'якінькова Л.О., Пустовойт Г.Л., Власова О.В.</i>	300
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОСТ-COVID-19-СИНДРОМУ НА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ (РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ) <i>Ярмола Т.І., Катеренчук І.П., Ткаченко Л.А., Пустовойт Г.Л., Гуцаленко О.О., Кострікова Ю.А.</i>	302